

Kernenergie of broeikasgassen is kiezen tussen pest en cholera

De vraag of kernenergie nog een plaats verdient in het Belgische productiepark voor elektriciteit heeft tijdens de paars-groene regeerperiode een duidelijk neen gekregen. Tegen uiterlijk 2025 moesten alle Belgische kerncentrales dicht. Maar de inkt van dat akkoord is nog niet droog of de discussie over de kernuitstap steekt opnieuw de kop op. Men moet de discussie over de uitstap uit kernenergie opnieuw durven te voeren, stellen JOHAN EYCKMANS en GUIDO PEPERMANS.

Net na de vakantie durfde minister Marc Verwilghen openlijk te zeggen wat velen denken: 'De beslissing van de vorige federale regering om tegen 2015 uit kernenergie te stappen opnieuw bekijken, mag geen taboe zijn' (*De Standaard*, 2 september 2004). Het is inderdaad tijd om de klassieke argumentatie tegen kernenergie opnieuw kritisch en in een ruimer kader te bekijken.

Niet nodig

Ten eerste wordt gezegd dat we in België kernenergie helemaal niet nodig hebben om in onze energiebehoefte te voorzien. Alternatieve energievormen zoals wind- en zonne-energie of energiewinning uit biomassa zijn technisch perfect mogelijk en vaak ook economisch rendabel. En misschien is het potentieel voor die technieken in België ontoereikend maar dan kunnen we nog altijd 'groene' stroom importeren uit onze buurlanden.

Hernieuwbare energiebronnen kunnen inderdaad een belangrijke bijdrage leveren, maar ze vereisen meestal dat er voldoende en onmiddellijk beschikbare reservecapaciteit bestaat die kan inspringen tijdens de dagen dat er te weinig wind of zon is. Die reservecapaciteit zal voornamelijk bestaan uit centrales die op fossiele brandstoffen zoals aardgas of steenkool draaien. Bovendien vereist het importeren van grote hoeveelheden elektriciteit een aanzienlijke uitbreiding van het bestaande hoogspanningsnet. In een dicht bevolkte regio als de onze is de bouw van nieuwe hoogspanningsleidingen echter verre van vanzelfsprekend.

Kernafval

Ten tweede is er het probleem van het kernafval. Dat hoogradioactieve materiaal schuiven we als het ware door naar onze verre achterkleinkinderen in de hoop dat zij ooit een technologie ontwikkelen om het onschadelijk te maken en dat in de tussentijd de opslagplaatsen niet gaan lekken. In die

zin hypothekeken we de toekomstige generaties.

Ook wij maken ons daar zorgen over. Maar wij maken ons ook grote zorgen over het probleem van klimaatverandering als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen. De sluiting van de nucleaire centrales zal het een stuk moeilijker, lees duurder, maken om de Belgische verplichtingen in toekomstige klimaatakkoorden na te komen.

In principe staat de uitstap uit de kernenergie de Belgische beloftes in het kader van het Kyoto-protocol niet in de weg, de eerste kerncentrales gaan immers pas dicht nadat de eerste verbintenisperiode (2008-2012) van het Kyoto-protocol afgelopen is. Maar iedereen is het erover eens dat Kyoto slechts een allereerste stap is in een lang proces om de emissies van broeikasgassen aan banden te leggen.

Zoals een recente studie van Greenpeace en de UCL benadrukt, zullen in het post-Kyototijdperk meer en grotere stappen nodig zijn om het klimaatprobleem op wereldschaal daadwerkelijk aan te pakken. En op die langere termijn zal de sluiting van de kerncentrales wel een impact hebben op de mogelijkheden van België om zijn uitstoot van broeikasgassen terug te dringen.

Zonder kerncentrales zullen er nieuwe elektriciteitscentrales bijgebouwd moeten worden om de basisproductie te verzorgen. Het ene langetermijnprobleem wordt vervangen door het andere en wij zien niet in waarom het kernafval een erger probleem zou zijn voor onze achterkleinkinderen dan het broeikasprobleem.

Risico's

Ten derde argumenteren tegenstanders van kernenergie dat het gebruik van nucleaire technologie onaanvaardbare risico's op ongevallen en terrorisme meebrengt. De gevolgen van Tsjernobyl zijn nog altijd niet uitgewerkt en niemand durft zich de gevolgen voor te stellen van een terroristische aanval met een 'vuile bom' vol radioactief materiaal. Dat is zeker waar, maar vele andere energietechnologieën houden ook risico's in. Sinds de

gasramp in Gellingen weten we dat ook het transport van grote hoeveelheden aardgas niet zonder risico's is.

Niet competitief

Ten vierde wordt geargumenteed dat kernenergie economisch niet competitief is en slechts door grote subsidies kan overleven. Als economen hebben wij het ook moeilijk met deze overheidsbemoeienissen. Om dat probleem op te lossen stellen wij voor, alle energietechnologieën te confronteren met hun externe kosten. Dat kan met correct ingestelde milieuheffingen, die voor elke energietechnologie alle externe milieukosten (ook afvalverwerking) omvatten die anders in een niet-gereguleerde markt zouden worden afgewenteld op de samenleving.

Zodra alle productietechnologieën met hun 'juiste prijs' geconfronteerd worden, is er geen enkele reden meer voor de overheid om bepaalde technologieën te verbieden. Het is dan aan de elektriciteitsproducenten om de juiste combinatie van technieken te zoeken. Zij zijn veel beter geplaatst dan de overheid om die keuze te maken, enerzijds omdat zij over de nodige ervaring beschikken, anderzijds omdat ze een belangrijk informatievoordeel hebben.

Alternatieve energie

Er is dan ook geen nood meer aan subsidiëring van alternatieve energievormen zoals biomassa, wind of zonne-energie. Omdat ze minder externe milieueffecten veroorzaken, worden ze door de milieuheffingen ontzien en krijgen ze daardoor een belangrijk comparatief voordeel tegenover de traditionele energiedragers.

Wij pleiten ervoor de nucleaire optie niet bij voorbaat uit te sluiten. Kernenergie moet een van de vele opties blijven. Wij pleiten niet voor minder overheidsinmenging, maar wel voor een meer intelligente aanpak die de elektriciteitsproducenten voor hun verantwoordelijkheden stelt zonder hen te betuttelen. In tijden waarin de overheid in milieupolitiek regelneverij verweten wordt, zouden de betrokken partijen deze aanpak waarschijnlijk gemakkelijker aanvaarden en zou het zelfs mogelijk zijn meer ambitieuze milieudoelstellingen na te streven.

De auteurs zijn docent respectievelijk aan EHSAL (Europese Hogeschool Brussel) en KULeuven-Centrum voor Economische Studiën, en aan KULeuven-Centrum voor Economische Studiën en Energie Instituut